

Književstvo.

— **„Srečolovec“**. Povest onim, ki si na tujem iščejo doma, izlasti njim, ki tišče v Ameriko. Predejal H. Majar, duh. pom. v Klanju na Hrvaškem. V Ljubljani, 1887. Založil in prodaja Anton Turk, knjigovez. Tisk J. Blaznik-ovih naslednikov. Povest kaže v prav živih slikah, kako oče in hčerka (Lovro Toporec in Marička) potnjeta v Ameriko. (1. Proti novemu svetu. 2. V Novemjörku. 3. Naselsko življenje.) Knjižico priporočamo mladini in sploh rodbinam slovenskim.

— **„Národné pripovedke za mladino“**. Spisal Dominicus. II. zvezek, 8°. 86 str. V Ljubljani. Založil in izdal Janez Giontini, 1887. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Ta knjižica obseza 19 národnih pripovedek. Cena 24 kr.

— **„S prestola na morišče ali nesrečna kraljeva rodbina“**. Zgodovinska povest. Iz nemškega prosto poslovenil Dominicus. V Ljubljani. Založil in izdal Janez Giontini, 1887. 8°. 59 str. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 20 kr.

— **„Naselnikova hól, cvetica pustinja“**. Iz nemškega prosto poslovenil Dominicus. V Ljubljani. Založil in izdal Janez Giontini, 1887. 8°. 74 str. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 20 kr.

— **„Učenke v petih delih sveta“**. Spisala Elizabeta Berthet, prevél Anton Sušnik. II. zvezek. V Ljubljani. Založil in prodaja J. Giontini, 1887. 8°. 75 str. Cena 24 kr. Vse štiri knjižice imajo lepo barvana podoba na prvi strani ovitka. Tudi mi mislimo tako, kakor o teh knjižicah piše „Vrtec“: „Želeti bi pač bilo, da bi kdo bolj na drobno pregledal vsebine teh knjižic in nepristransko napisal svojo oceno, da bi znali, pri čem smo, in kaj je dobrega in kaj slabega v njih ter bi je potlej z dobro vestjo smeli priporočati naši mladini.“ Marljivi učitelji, berite ter govorite!

— **„Davorin Trstenjak, slovenski pisatelj“**. O petdesetletnici njegovega književnega delovanja. Spisal Andrej Fekonja. V Ljubljani. Izdal in založil Anton Trstenjak. Natisnila Kleinmayr & Bamberg, 1887. Cena 30 kr. Dobiva se pri gosp. založniku. Spretni g. pisatelj nam v knjižici prav natančno in prav bistro kaže izborna delovanja našega slavnega Davorina. To važno knjigo tedaj prav živo priporočamo vsem slovenskim razumnikom in sploh prijateljem slovenskega slova. Tudi učiteljskim knjižnicam bo to lepo delo dobro ugajalo.

— **„Nauk kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni“**. Spisal dr. Janez Bleiweis. V Ljubljani 1887. Natisnili in založili Blaznikovi nasledniki. Ta knjiga je dobro vodilo vsem živinorejcem, tedaj tudi učiteljem na deželi, ki se pečajo s kmetijstvom.

— **„Stritar-jevih zbranih spisov“** izšel je 7., 8., 9. in 10. snopič. V 9. snopiču pričénjajo se užé pripovedni spisi z mično povestjo „Svetinova Metka“.

Šolska letina.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Šent-Vidu nad Ljubljano ima na prvem mestu prav umestna spisa: „Pustite otročiče k meni!“ in „Sadjerejcem“, potem pa šolske vesti. Za šolo godnih otrok je bilo 394, od teh je šolo pohajalo 149 dečkov, 150 deklic, vkupe 299 otrok, mej katerimi je bilo 213 sposobnih, 86 nesposobnih. Na tej šoli so poučevali gg.: Ivan Kermavner (nadučitelj), Leopold Zaletel (katehet), Josip Bregar, Ivana Cvek, Fran Lovšin.

Enorazredna ljudska šola v Preski je v 4 oddelkih imela 142 učencev in učenk v vsakdanji in 25 v ponavljalni šoli. Za šolo godnih je bilo vkup 197. V 30. dan jul. t. l. je bila javna šolska preizkušnja in slovesni sklep šolskega leta. Boljši učenci in učenke so tudi dobili primerna darila.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Metliki kaže črtice „iz šolske kronike“, „učiteljstvo“ (2 učitelja, 1 pomožnega učitelja, 2 kateheta in 1 učiteljico), „dobrotnike šole“, pregled šolske mladine (413 učencev in učenk v vsakdanji šoli in 72 v ponavljalni šoli, vkup 485), pregled učencev in učenk po napredku.

Šesto letno poročilo deške meščanske šole s kmetijskim značajem v Krškem 1886/7. ima na čelo zanimiv sestavek „Naš šolski vrt“ (z načrtom), potem učiteljstvo (ravnatelj, meščanski učitelj, katehet, ljudski učitelj), iz kronike, dobrotnike šole, zapisnik učil, imenik učencev (v treh razredih: $22 + 12 + 11 = 45$).

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Postojini koncem šolskega leta 1886/7. kaže učiteljstvo (nadučitelj in šolski voditelj, katehet, dva učitelja in dve učiteljici), vkupni pregled za šolo godnih (404) in šolo obiskujočih otrok (386), iz šolske kronike, razvrstitev učencev in učenk (po napredku). Poučevalo se je tudi v kmetijstvu (40 učencev).

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Krškem za šolsko leto 1886/7. ima na čelu prav umesten spis „Najvažnejša postavna določila o šolskem obiskovanju“, zatem: „Šolarska kuhinja v Krškem“, „iz šolske kronike“, „učiteljstvo“ (nadučitelj in voditelj, katehet, učitelj in dve učiteljici), „kmetijska nadaljevalna šola“ (35 odraslih rok. učencev in učenci ponavljalne šole), „šolske knjige“, „vkupni pregled šolske mladine (204, mej temi 125 sposobnih), „imenik učencev in učenk po abecednem redu.“

D o p i s i.

Od Trsta. (Dalje in konec.) Vem, da sem sè zadnjim odstavkom zašel v stran, a hotel sem mej drugim posredstveno opomniti odbor »Ped. društva«, da naj nikar brez potrebe ne razširja društvu delokroga, ki naj bode jedino le izdavanje pedagoških in metodiških knjig in drugih za učitelja zanimivih spisov. Sicer lahko postane društvo podobno človeku, ki ima mnogo služeb, a vsako le na pol opravlja. Kakor človek, takó tudi društvo prenapne svoje moči in to je prvi korak k poginu. Zalosten vzgled nam daje v tem oziru bivše pevsko društvo »Slavec« na Goriškem. S kakimi furori, s kakim ropotanjem je stopilo v življenje! Hotelo je vse: izdavanje muzikalij, gojenje národne, umetne in cerkvene glasbe in petja, ustanavljanje pevskih zborov po vaséh i. t. d. In kaj je doseglo? Jeden koncert v goriškem gledišči, jedno mašo v goriški jezuitski cerkvi, dve ali tri »besede« v dveh ali treh trgih in — z Bogom! No, to bi bila še sreča, da bi ne bilo posledic. Le vprašajte, kaki so pevski odnošaji sedaj na Goriškem in kaka navdušenost za petje je bila pred »Slavcem«. — Zato pa naj bi slav. odbor »Ped. društva« opustil namere za ustanovitev društvene drevesnice, za vzgojni pouk priprostega národa i. t. d. Za prve naj skrbé kmetijske družbe ali tudi okrajna učit. društva, gledé družega pa se je poprijeti druge poti. Gospodje, ki čutijo v sebi vzvišeni poklic poučevati naše niže ljudstvo o domači vzgoji otrok, naj pošljejo svoje spise odboru »Mohorjeve družbe« in ta gotovo vzprejme vsako tako delo z odprtimi rokami, ter je pošlje potem v tisoč in tisoč iztisih tija, kamor je prav za prav namenjeno: mej maso nižega národa.

Drugo društvo — rekel sem — je »Národna Šola« v Ljubljani. Kedó se hoče podrobneje poučiti o postanku in delovanji tega 16 let starega društva, naj prečita dotična sporočila v »Učit. Tov.« od l. 1882. naprej, in prepriča se, da slov. učitelji nimamo jednacega društva, ki bi bilo na tihem a vstrajno in požrtvovalno delovalo v blagospesnost slov. ljudskega šolstva — žal le kranjskega. Iz delovanja »Nár. Šole« se razvidi, kóliko zmore društvo s požrtvovalnim prvosednikom. To bodi g. učitelju-poslancu Stegnarju rečeno v posebno priznanje! Kóliko pisank, risank, tablic, svinčnikov, črtalnikov, peres, peresnikov i. t. d. je užé razposlalo to društvo mej kranjske ljudskošolce! — In vendar pri vsej tej požrtvovalnosti se je »Nár. Šoli« še le v novjšem času posrečilo popolnejše zadostiti svojej nalogi, oziroma točki 4. §. III. društvenih pravil: Društvo daje nagrade učiteljem za dobre spise slov. ljud. šolstvu namenjene in pospešuje sploh po svojih močéh vse, kar je na prid slov. ljud. šolstvu. Z izdanjem »Prizorov iz otroškega življenja«, »Zabavišča slov. otrokom« in »Pripovedek o vetru« je prekoráčila »Nár. Šola« kranjske meje; kajti s tem je ponudila tudi nekranskim ljud. šolam priliko, izkoristiti si njen trud. V zvezi z izdanjem prve knjižice stoji še neki vesel pojav ljubljanskega učiteljstva. Do tedaj smo bili navajeni čitati mej možmi, ki se trudijo za našo stvar, imena: Praprotnik, Stegnar, Tomšič, Močnik in še nekaj družih. Za časa lanskega društ-